

שיעור כביצה (46).

גופא: שני עצמות ועליהן שני הצאי זיתים, והכנים ראשיהן השניים שאין עליהן בשר לבית, והבית מאהיל עליהן — הבית טמא.

יהודה בן נקופא אומר משום רבי יעקב: היאך שני עצמות מצטרפין לבזית?

אך עצם שיש עליה כזית בשר, לכולי עלמא היא מכניסה את הטומאה לבית.

אמר ריש לקיש: לא שנו אלא עצם משום דהוי יד לבשר, אבל נימא [שערה שעל העור] לא הויא יד.

שאיין השערה יכולה לשמש כבית אחיזה לבשר, כיון שהיא מתנתקת על ידי האחיזה, [ואף שהשערה נחשבת "שומר" לבשר, והשומר מכניס ומוציא את הטומאה אף שאינו משמש בית אחיזה לאוכל, מכל מקום אינה מכניסה את הטומאה, לפי שאין

השערה שומרת אלא את הבשר שכנגדה, והכא איירי כשאין כזית בשר כנגד השערה].

ורבי יוחנן אמר: אפילו נימא נמי הויא יד; ומביאה את הטומאה לבית.

איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש: תנן: עור שיש עליו כזית בשר נבלה, הרי הנוגע בציב [תלתל בשר] היוצא ממנו, או בשערה שכנגדו מעברו השני של הכזית בשר — טמא!

ודיין רבי יוחנן: מאי לאו, הא דשערה מטמאת — משום יד הוא דמטמאת. הרי ששערה יש לה דין יד, וקשיא לריש לקיש!?

ומתריצין: לא משום יד היא מטמאת, אלא משום שומר היא מטמאת. ובאופן שהשערה היא כנגד הבשר. [וכן מדוייק בכרייתא "בשערה שכנגדו", ומשמע שהשערה שאינה כנגד הבשר אינה מטמאת, ולפי רבי יוחנן שהנידון הוא משום יד צריך לדחוק

שהרי בדבריו יש מקום לטעות שאפילו אם יש בשומר אחד עם האוכל שלו שיעור כביצה אינם מצטרפים, משום שחילק את השומר?

ובים של שלמה הקשה, מדוע פסק הרמב"ם לקולא, שאינם מצטרפים, הרי הגמרא נשאת בספק? ותיירץ, שהרמב"ם סמך על דברי הגמרא "בקולחא ומשום יד", ולא קאמר דלמא בקולחא, ומשמע שבתורת ודאי אמר כן ולא בתורת דחיה, לפי שהלכה שאינם מצטרפים.

וברמב"ם [שם ה"ד] הביא את דברי תנא דבי רבי ישמעאל, שהחייטים בקליפתן מצטרפות. והקשה החזון איש שם, הרי הרמב"ם פסק ששני שומרים אינם מצטרפים, והיה לו לומר דדוקא בחייטי דשמעון בן שטח שיש בכל אחד מהם כביצה הם מצטרפות?

לא הסתפקה הגמרא, והאוכל שבאמצע מצטרף עם שניהם ושוב כולם מקבלים טומאה, קשה טובא, מה הקשתה הגמרא?

ועוד יש לעיין אף לשיטת החזון איש, מדוע הוצרכה הגמרא להעמיד כשיש בחד דרא שיעור כביצה, הרי גם באופן שיש בקליפה התחתונה עם כל החייטים שיעור כביצה כולם מצטרפים, שהרי הקליפה התחתונה שומרת את כולם, ומעתה כל החייטים יכולות להצטרף לשיעור כביצה עם הקליפה התחתונה? וצ"ע.

46. הרמב"ם [פ"ה ה"ג] פסק ששומר אוכל שחילקו אינו מצטרף עם האוכל. והעיר החזון איש [עוקצין א ה], מדוע לא פירש הרמב"ם את דבריו, שהספק הוא האם שני שומרים מצטרפים,